

Til
Vidar Helgesen, klima- og miljøminister
Per Sandberg, fiskeriminister

Kopi:
Miljødirektoratet

Oslo, 4. desember 2017

Slitte plastrør fra oppdrettsnæringen sprer tonnevis med mikroplast.

Regjeringen har de siste årene gjort et godt arbeid for å kartlegge og igangsette tiltak mot marin forurensning og utslipp av mikroplast, og Naturvernforbundet er takknemlige for at den norske regjeringen har tatt på seg en lederrolle på dette feltet internasjonalt.

I tillegg til å igangsette tiltak mot kjent forurensning er det, som Miljødirektoratet har påpekt, viktig å fortsette å øke kunnskapen om kilder og spredning av mikroplast.

I den sammenheng vil vi gjøre fiskeriministeren og klima- og miljøministeren oppmerksomme på en hittil lite kjent kilde til utslipp av mikroplast, nemlig fôrrør i oppdrettsnæringen. Naturvernforbundet har utført undersøkelser i felt som dokumenterer store utslipp av mikroplast på grunn av slitasje på disse rørene.

Arnold Jensen, fisker og medlem i Naturvernforbundets fiske- og oppdrettsutvalg, har undersøkt kasserte fôrrør i Maursund i mai i år, og vi har en utregning av hvor mye plast som slites løs fra rørene og havner i havet som mikroplast.

Jensen så at rørene var slitt, noen av dem hadde bare 1 millimeters tykkelse på deler av røret som i utgangspunktet er rundt 7 millimeter tykt. Jensen kappet rørene opp i 2 meters lengder og veide dem. Rørene veide mellom 1320 og 1490 gram per meter. Et ubrukt fôrrør av denne typen veier typisk rundt 1900 gram per meter. Det betyr at mellom 410 og 580 gram plast per meter er blitt slitt bort i løpet av disse rørenes levetid. I snitt var en halv kilo plast blitt slitt bort per meter rør.

	Vekt/meter	Vekt nytt rør	Differanse
Rør 1	1320 gram	1900 gram	580 gram
Rør 2	1360 gram	1900 gram	540 gram
Rør 3	1330 gram	1900 gram	570 gram
Rør 4	1460 gram	1900 gram	440 gram
Rør 5	1490 gram	1900 gram	410 gram
Snitt	1392 gram	1900 gram	508 gram

Slitasje av plast per meter fôrrør basert på veiing av fem kasserte fôrrør fra oppdrettsanlegg i Nord-Troms.

Vanlig lengde på ett slikt fôrrør er cirka 300 meter. Når fisken i merdene skal mates, pumpes det pellets gjennom rørene under stort trykk. Over tid sliter pelletsene ned platen i rørene. Derfor må de byttes ut ved jevne mellomrom. Opplysninger vi har fått fra oppdrettsbransjen tyder på at slike rør byttes ut hvert femte år.

Et usikkerhetsmoment er hvor på røret slitasjen forekommer, og hvordan slitasjen fordeler seg i hele røret. Det er rimelig å anta større slitasje i svinger og ved koblinger. Vår undersøkelse kan ikke besvare disse spørsmålene. Det kreves grundige undersøkelser for å bringe dette på det rene.

Platen fra fôrrørene havner i merdene sammen med pelletsene, og derfra spres de i havet. Dette dreier seg om små plastbiter, eller mikroplast. Slitasjen fra de fem rørene vi har undersøkt viser at lekkasjen av mikroplast potensielt kan være en halv kilo mikroplast per meter fôrrør. Ett enkelt oppdrettsanlegg har mellom 500 og 10 000 meter med slike rør. Det betyr at lekkasjen av mikroplast fra fôrrørene i ett anlegg kan være mellom 250 kilo og 5 tonn i løpet av rørenes levetid.

Et grovt estimat av samlet lekkasje fra oppdrettsanleggene i Norge, viser at potensielt 325 tonn mikroplast årlig pumpes ut i havet. Vi har da lagt til grunn 800 oppdrettsanlegg med i snitt 4000 meter med fôrrør. Dette er et moderat anslag. Det finnes over 1200 oppdrettsanlegg i Norge, men ikke alle er i drift til enhver tid.

Årlig lekkasje av mikroplast	
Per oppdrettsanlegg	Sum norske oppdrettsanlegg
406 kilo	325 120 kilo

Estimert årlig lekkasje av mikroplast fra fôrrør i norske oppdrettsanlegg. Lekkasjen er beregnet ut fra slitasje på fem rør fra oppdrettsanlegg i Nord-Troms. Vi har lagt til grunn 800 norske oppdrettsanlegg med i snitt 4000 meter fôrrør.

Estimatet viser en potensiell lekkasje av flere hundre tonn med mikroplast fra norske oppdrettsanlegg hvert år, uten at dette registreres eller er omfattet av noe utslippslovverk.

I tillegg kommer spredning av mikroplast fra kapping av fôrrør i forbindelse med kassering. Rørene kappes gjerne i fem meters lengder med motorsag før de transporteres bort. Arnold Jensen har selv sett dette utført ved et anlegg. Han rapporterer at kappingen skaper betydelige mengder plastspen. Vi frykter at store mengder mikroplast fra slik kapping havner i havet.

Naturvernforbundet ber om at det umiddelbart igangsettes en grundig kartlegging av utslipp av mikroplast fra fôrrør i oppdrettsnæringen. Det bør også undersøkes om liknende plastrør fører til utslipp av mikroplast også i andre næringer. Lekkasje fra fôrrør i oppdrettsnæringen må inkluderes i beregningene for hvor mye mikroplast som lekker ut i norske fjord- og havområder, og det må utredes og iverksettes tiltak for å løse problemet. Utslipp av mikroplast som lekker fra fiskeri- og oppdrettsutstyr må komme innunder forurensningsloven og kreve utslippstillatelse.

Spredning av plast og mikroplast i havet er alvorlig og et økende miljøproblem. Vi krever en rask omstilling til bruk av annet ikke-forurensende materiale, for å hindre ytterligere spredning fra oppdrettsanleggene.

Vi ber om et møte med Klima- og miljøministeren der vi ønsker å diskutere marine forsøplingstiltak generelt, samt at vi ønsker å presentere og diskutere utfordringen med lekkasje av mikroplast fra oppdrettsnæringen spesielt.

Vennlig hilsen

Silje Ask Lundberg
leder
Naturvernforbundet

Anne Lise Mortensen
fylkesleder
Naturvernforbundet i Troms

Herman Hansen
leder
Naturvernforbundets fiske-
og oppdrettsutvalg.

Fotoet viser typisk slitasje på et kassert fôrrør fra oppdrettsnæringen.